

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Sigismvndo, Hvivs Monasterii Abbate 31. Qvi præfuit annis 24. & de
varijs gestis illius temporis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

MCCCXVII.

Anno Henrici abbatis 17. & ultimo, qui fuit dominicæ natiuitatis 1317. Baldeuinus archiepiscopus Treuerensis castellum imperij Sterrenberg, inapignoratam, Ludouico rege consentiente, pecunia redemit, & ecclesiæ suæ Treuerensi coniunxit. Fuit enim vir magnificus, & semper Imperatoribus obsequiosus & gratus, quod Treuerensi ecclesiæ multum profuit.

Castrum Sterrenberg amittitur.

Eodem anno 4. calendas Iunij, Guido episcopus Traiectensis obiit, cui Fridericus de Sirek, maioris ecclesiæ propositus, succedens præfuit annis quinque, in multis aduersitatibus tribulatus.

Guido obiit.

10 Eodem quoque anno Henricus abbas huius cœnobij Hirsaugiensis 39. iubente Ludouico Imp. 4. à sua dignitate abbatali depositus est, & ad priuatam cōuersationē reuocatus. Fuit enim (sicut in principio nos dixisse meminimus) homo otio & inertie deditus, qui conuiujs & solatijs carnis nimium indulgens, omnē monasterij statum in temporalibus & spiritualibus turpiter neglexit. Bona monasterij mobilia & immobilia multa distraxit, multa vendidit & alienauit, ac pecuniam omnino male expendit. Vnde à sanioribus sæpe cum reuerentia admonitus, cum emendare mores contemneret, res per fratres ad episcopum, & per illum ad regem deuoluta est, & ex eius mandato deponitur.

H. abbas deponitur.

DE SIGISMYNDO, HUIUS MONASTERII ABBATE 31. QVI

præfuit annis 24. & de varijs gestis illius temporis.

10 HENRICO autem abbate deposito, ad vitamque priuatā (sicut diximus) reuocato, magna inter fratres meritorū discussio subsequuta est, ne si quem minus cōsulte præcipitatorque consilio in pastore eligerent, similibus aut certe grauioribus periculis & malis subiacerent, & vtrunque monasterij statū ad extrema incōmoda perducerent. Matura itaque consultatione præhabita ad electionē noui pastoris, tandem procedentes in duos vota direxerunt. Vna pars numero & maturitate consilij potior, Sigismundū priorem quondam claustralem in abbatem elegit; alia vero pars Gerhardum custodē & monachum cœnobij præficere contendeat. Cumque ambo electi primo ad iudicium episcopi Spirensis, ac deinde ad audiētiā Ludouici regis Rom. peruenissent, audito electionis processu Sigismundus sententiā doctorū in abbacia cōfirmatus est. qui ordinatus ex more, præfuit huic monasterio strenue 24. annis, & satis bene omnia rexit. Fuit autē natione Sueuus, nobili prosapia ortus, statura decente, nec breuis, nec nimia proceritate distortus. Morib. erat humanus, ingenio mitis ac subtilis, cōsilio promptus, & singulari prudentiā circumspēctus, eloquio disertus, & quadam seueritate reuerendus. Res monasterij prudenter & ordinate dispensauit, & multa ab antecessore suo abbate Henrico alienata, ad monasterij possessionem reuocauit.

Dissentio facta est in electione.

Sigismundus abbas 31. Sigismundus vita.

MCCCXVIII.

40 Anno eius primo, qui fuit dominicæ natiuitatis 1318. obiit Andreas Herbipolensis episcopus: cui successit Gotfridus de Holoe, & præfuit annis 9. qui post multas cōtentiones cum ciuibus suis habitas, victoriam tandem obtinuit, eosque ad obedientiam coegit.

Andreas obiit.

Eodem anno Colonienfes, iussu Ludouici Imperatoris, vocatis in auxilium Ioanne rege Bohemiæ, qui Lutzenburgi tum erat cum magno exercitu, Wilhelmo comite Hollandiæ, Ioanne fratre eius comite in Hannonia. Gerardo comite de Iuliaco, Adolpho comite de Monte, & Ioanne comite de Seyna, cum quibusdam alijs, contra Henricum archiepiscopum Coloniensem pacta & fœdera pacis Ludouici regis violantem, & cū Friderico duce Austria sententem, ad bellum procedentes, multa ei damna intulerūt: & inter cætera, castrum Bruel nuncupatum, spacio quatuor mensium obsiderūt. Sed tandem pace interposita & satisfactioe facta, recesserunt.

Bellum contra archiepiscopū Coloniensem.

MCCCXIX.

50 Anno Sigismundi abbatis 2. dominicæ natiuitatis 1319. obiit Henricus episcopus de Dune, ex comite Syluestri, episcopus Wormaciensis, anno pontificatus sui 5. in maiori ecclesia sepultus, & vacauit episcopatus mensibus duobus, & octo diebus. Postea electus fuit Cuno de Schoneck, filius fratris Emerici quondam episcopi Wormaciensis, & præfuit annis 10. Autumant quidam eum diutius præfuisse, sed nobis seriem temporis diligentissime reuoluentibus errare comperti sunt.

Henricus obiit.

Cuno de Schoneck fuit episcopus Wormatiensis.

MCCCXX.

Anno Sigismundi abbatis 3. dom. autē natiuit. 1320. pridie nonas Iunij, obiit magi-

Trithem

*Opera
Historia*

Petrus medicus archiepiscopus Moguntinus obiit.

ster Petrus de Achtzpalt, medicus & archiepiscopus Moguntinus, vir per omnia magnificus: qui Carthusiam extra muros Moguntinos de nouo fundauit, & collegium canonicorum ecclesie S. Catharinae in Oppenheim primus instituit, & satis magnifice dotauit. Quo mortuo, canonici Moguntini Baldeuinum archiepiscopum Treuerensem in suam antistitem postularunt sed papa Ioannes, 22. recusans eorum postulationi praebere consensum, dedit eis in archiepiscopum dominum Mathiam de Bussbeck, monachum ordinis S. Benedicti professum, virum optimum, & tali honore dignum: qui per dominum Baldeuinum archiepiscopum Treuerensem cum solennitate Moguntiam introductus, auctoritate Apostolica a clero & populo honorifice susceptus est, praesuitque annis. Quis statim ipsi Baldeuino confederatus est: cuius adiutorio & praesentia roboratus, oppidum Iuden Giessem dictum, obsidione vallauit & obtinuit.

Mathias fit archiepiscopus Moguntinus.

Giessem captur. Colonienfes eius contra archiepiscopum bellat.

Eodem anno ciues Colonienfes iterum iussu Ludouici Imperatoris contra Henricum archiepiscopum suum ad bellum procedentes, castellum eius Vrechem ceperunt, ac funditus destruxerunt.

MCCCXXI.

Fridericus deuasat Bauariam.

Anno Sigismundi abbatis 4. qui fuit dominicae natiuitatis 1321. Fridericus dux Austriae cum Lupoldo fratre suo, in manu valida cum magno exercitu intrauit Bauariam contra regem Ludouicum, totamque regionem igne & ferro deuasauit, & multa vbiq; pauperibus damna intulit: Imperatore Ludouico se interea in munitionibus, propter exercitus sui absentiam continente, & fortunae sortem precibus exorante.

MCCCXXII.

Herefarcha Colonia comburitur.

Anno sequenti, qui fuit 3. Sigismundi abbatis, dominicae autem natiuitatis 1322. Colonia deprehensus fuit Lolhardus quidam nomine Waltherus, magister & princeps scholae haeticorum illius sectae, de qua supra fecimus mentionem, anno Henrici abbatis secundi 15. qui in ciuitate Coloniae & extra in multis locis, errores suos occulte inter mulierculas maxime disseminauerat, multosque seduxerat. Libellos erroribus suis conuenientes, in lingua Teuthonica scripsit, in quibus verba sacrae scripturae male interpretando peruerit, & erroribus suis applicauit, eosque mulieribus legendos distribuit. Comprehensus autem, errores suos acriter defendebat, vnde per sententiam, ad ignem damnatus, combustus fuit: multos relinquens (vt ipse fatebatur) occultos in ciuitate Coloniae & extra, errorum suorum professores, cultores atque discipulos.

Regina Anglia maritum suum capit.

Eodem anno Isabella vxor Eduardi regis Anglorum, filia quondam Philippi quarti regis Fracorum, ipsum Eduardum maritum suum cepit, & custodiae mancipauit usque ad mortem, propter desolationem (vt dicebat) quam cum seruis fecerat in regno.

MCCCXXIII.

Bellu Friderici contra Ludouicum.

Anno Sigismundi abbatis sexto, dominicae autem natiuitatis millesimo trecentesimo vigesimo tertio, Fridericus Austriae dux iterum magnum congregauit exercitum, plus quam quinque millia pugnatorum ex Austria & Vngaria, contra Ludouicum Imperatorem pugnaturus, cui Lupoldus dux Austriae frater cum duobus millibus occurrit, & conductis hinc inde multis denuo Bauariam intrauit, omniaque deuasare moliantur. Ludouicus vero Imperator maximo adunato exercitu plusquam triginta millium pugnatorum vna cum Ioanne Bohemorum rege, Baldeuino quoque archiepiscopo Treuerensi, & Mathia archiepiscopo Moguntino, Friderico duci aduersario suo in Bauaria inter Ottingen & Molendorf occurrit: vbi conferto praelio Fridericus dux victus, & per Bohemiae regem captus est, & Ludouico Imperatori sub vitae conditionibus praesentatus, quem in quodam castello firmissimo, custodiae mancipauit. Contigit postea duce Friderico sic in captiuitate detento, quod venit ad Lupoldum fratrem eius in Austria, magus quidam, promittens se sua arte ducem Fridericum de captiuitate saluum & illa sum penitus, ministerio spiritus ad se in vna hora reduciturum, si condignam vellet ei repromittere ac dare mercedem. Respondit: Si feceris, inquit, quod promittis, condigno te premio honorabo. Itaque Magus hora fibi congrua circulum coniurationis vna cum duce ingreditur, vocat spiritum suum obedire mandatis consuetum. Cui in specie humana comparenti, per virtutem suam coniurationum mandauit, quatenus ducem Fridericum de custodia Imperatoris liberatum ad se in Austriam sine laesione adueheret. Cui Spiritus respondens dixit: Si anxie captiuus mecum venire voluerit, mandatis tuis libens obtemperabo. His dictis auolat mox spiritus in Bauariam, in forma peregrini assumpta peruolat, custodiaeque vbi dux Fridericus detinebatur captiuus ingreditur: quo viso missus ad eum spiritus dixit, Si ex captiuitate liberare volueris, hunc equum ascende, & te sine laesione in Austriam ad fratrem tuum ducem Lupoldum saluum perducam.

Exercituum pugna inter Ottingen in Bauaria.

Magus spiritum missum ad ducem captiuum.

Magus spiritum missum ad ducem captiuum. Respondit: Si feceris, inquit, quod promittis, condigno te premio honorabo. Itaque Magus hora fibi congrua circulum coniurationis vna cum duce ingreditur, vocat spiritum suum obedire mandatis consuetum. Cui in specie humana comparenti, per virtutem suam coniurationum mandauit, quatenus ducem Fridericum de custodia Imperatoris liberatum ad se in Austriam sine laesione adueheret. Cui Spiritus respondens dixit: Si anxie captiuus mecum venire voluerit, mandatis tuis libens obtemperabo. His dictis auolat mox spiritus in Bauariam, in forma peregrini assumpta peruolat, custodiaeque vbi dux Fridericus detinebatur captiuus ingreditur: quo viso missus ad eum spiritus dixit, Si ex captiuitate liberare volueris, hunc equum ascende, & te sine laesione in Austriam ad fratrem tuum ducem Lupoldum saluum perducam.

perducam. Cui dux inquit, *Quis enim es tu? Ad quem spiritus, Noli interrogare quis sim ego, quia nihil ad rem sed ascende hunc equum, quem tibi exhibeo, & te saluum & incolumem hinc liberatum ad Austriam reducam.* Quibus auditis horror quidam ducem alioquin audacissimum inuasit, qui mox, ut signo se sanctæ crucis munivit, spiritus cum nigro quem exhibuerat equo disparuit, & vacuus ad mittentem reuersus est, à quo increpatus quod non adduxisset captiuum, ordinem rei gesta narrauit. Tandem de custodia emissus dux Fredericus, ita sibi contigisse in captiuitate consignato die confessus est. Post hæc Ludouicus Imperator accepto iuramento & necessarijs cautionibus à duce Frederico, quod se de regno amplius non intrmitteret, eum liberum dimisit, & solus imperauit annis ferme 33. homo fortis & audax nimium.

Dux signis se cruce spiritum missum fugauit.

Eodem quoque anno Ioannes papa 22. Thomam de Aquino ordinis fratrum Prædicatorum, theologum acutissimum, anno post transitum eius 48. catalogo sanctorum inscripsit.

Ludouicus imperat. anno 33.

MCCCXIV.

Anno Sigismundi abbatis 7. dom. autem nat. 1324. Baldeuinus archiepiscopus Treuerensis, & Ioannes rex Bohemiæ ex fratre nepos eius, qui tunc Lurzenburgi morabatur, Dux quoque Lotharingiæ & comes Barensis, cum quibusdā alijs comitibus atq; nobilibus mutuo sese confœderantes cum magno exercitu ciuitatem Merensem obsederunt: quam eum expugnare non possent, omnia in circuitu vastando desolauerunt. His temporibus Ludouicus Imperator cupiens dilatare dominium suum, vxorē cuiusdam viri potentis violenter abstulit, eamque Ottoni filio suo Brandenburgensi Marchioni matrimonio cum pompa & solennitate copulauit: viro eius, cum quo matrimonialiter vixerat, annis vnde-
cim reclamante, & auxiliū summi pontificis licet frustra inuocante. Dicebat enim Imperator, inter eum & illam impedimentum extare consanguinitatis. Sed alia eum causa mouebat, scilicet desiderium habendi dominium ducatus Carinthiæ & Tirolis, quod ad ipsam mulierem iure hereditario fuerat reuolutū. Vnde commotus papa Ioannes 22. tanta iniquitate, stupuit Ludouico multis vicibus rogando, monendo & cōminando, quatenus vxorē viro suo restitueret, & pro corona imperij suscipienda ad se in Auinionē veniret. Sed Imperator papa contemnens, nec mulierē viro suo restituit, nec venire in Galliā consensit.

S. Thomas Aquinas canonizator. Obsidio Merensium ciuitatis. Imprecium Ludouici factum.

Quā ob causam iratus pontifex, nimioque furore nō iniuste commotus, ei cōmunionem ecclesiæ interdixit, & varijs censuris eum publice damnauit. Circa hæc tempora Ioannes papa memoratus condemnabat eos qui dicebant, Christum eiusque discipulos & veros imitatores nihil proprij habuisse. Cuius constitutioni cum se Michael de Cesena ordinis fratrum Minorum generalis minister opponeret, ipsum excommunicauit, & ab officio deposuit. Wilhelmū quoque de Ockā, eiusdem ordinis natione Anglicū, doctore acutissimum, ob eandem sententiam excommunicatum declarauit hæreticum. Qui confugiens ad Ludouicum Imperatorem, eius defensionem implorauit dicens: *O Imperator, tu me gladio à papa iniurijs defende, & ego te verbis & scriptis in dissolubili ratione defendam.* Susceptus autē à Ludouico multa & varia scripsit contra papam prædictum, asserens eum hæreticum atque schismaticum, eiusque censuras non esse curandas. Mansit itaque excommunicatus cum
40 excommunicato in ciuitate Monacensi vsque ad mortem, & ibidem moriens sepultus est. Sunt qui dicant, eum circa finem vitæ suam recognouisse errorem, & Apostolicæ se dis gratiam impetrasse.

Causa discordiæ inter papam & regem. Ludouicus Imperator excommunicatus à papa.

Wilhelmus de Ockam venit ad Imperatorem.

MCCCXV.

Anno Sigismundi abbatis 8. qui fuit dom. nat. 1325. Colonienſes coassumptis secum multis comitibus atque nobilibus, cum magno & valido exercitu intrauerunt Westphaliā eōtra Henricū archiepiscopū Colonienſem: & inter multa mala & damna quæ ei intulerunt, castrum fortissimum Volmerstein longa obsidione captum, solo coæquarunt.

Colonienſes deuasiant Westphaliano signo ferrug. Stierberg, Luchenberg, Rirkberg, Birckfeld.

Eodem anno Baldeuinus archiepiscopus Treuerensis castrū Furstenberg, in manu valida obediit, & in deditionē accepit. Stierberg quoque Langtrauio de Luchenberg, seu dum fecit Castrū Richenberg, de nouo construxit, quod comiti de Karzenclenbogen in feudū contulit, & multa pro honore ecclesiæ suæ magnifice fecit, tam adificando q̄ capiēdo castella. Castrum quoq; Birckenfeld, construere cepit contra voluntatē comitis de Starckenberg, in cuius dominio erat. Vnde orta inter eos dissensione, Balduinus archiepiscopus adunato exercitu terram eius inuadere decreuit, sed per industriam Henrici ex comitibus de Spanheim Aquensis præpositi & Emerici militis de Lapido, pro concordia laborantium treugæ concessæ sunt. Non diu postea cum archiepiscopus Confluentiam descendens in parua quadam nauicula per Mosellæ alucem veheretur, ab ipsa comitis circa Starckenberg captus est & custodiae mancipatus. Qui aliquandiu detentus,

Archiepiscopus Treuerensis captus.

ibidem tandem pecunia se redemit, datis literis & cautionibus, quod in diebus suis inchoatum non perficeret castellum in Birckenfeld, pro quo contentio fuit.

*Cuno.
Comes Gel-
ria dux
creatur.*

Eodem quoque anno Cuno de Schoneck episcopus Wormaciensis præcepit festum corporis Christi, secundum institutionem Urbani papæ per civitatem Wormaciensem & totam diœcesin solenniter celebrari.

MCCCXXVI.

*Fridericus
obit.*

Anno Sigismundi abbatis 9. dominicæ natiuitatis 1; 26. Ludouicus Imp. 4. Reinhardum comitem Gelriæ in ducem sublimauit, qui patrem suum eiusdem nominis per annos ferme octo vsq; ad mortem in custodia detinuit captiuum. Et abhinc principes terræ Gelrensis duces esse cœperunt, titulo comitatus de Zutphania retento vsq; in hodiernum diem.

Et hoc ipso anno 7. iduum Octob. obiit pater eius in captiuitate. Mortuo Friderico episcopo Traiectensi, duo in dissensione fuerunt nominati Iacobus decanus maioris ecclesiæ à maiore parte capituli fuit electus, Iacobus Sudenfis episcopus, ad instantiam Wilhelmi comitis Hollandiæ à minori parte postularus est.

*Iacobus sue-
cessit.*

Sed prior Iacobus decanus præualuit, & in episcopum Traiectensem confirmatus fuit: quo in breui mortuo, canonici maioris ecclesiæ vnanimiter elegerunt Ioannem de Bruchorst, ecclesiæ sancti Saluatoris in Traiecto præpositum, virum optimum, qui mox regimen & administrationem totus episcopatus, vt verus pontifex canonicè electus, assumpsit. Interea venit ex Auinione Ioannes de Dieft Cameracensis præpositus, in episcopum Traiectensis ecclesiæ à Ioanne papa 22. ad instantiam Ioannis ducis Brabatiæ, Reinhardi ducis Gelriæ, & Wilhelmi comitis Hollandiæ ordinatus & consecratus: qui armata manu cum magno apparatu Traiectum ingressus, pulso Ioanne de Bruchorst electo, pontificatum assumpsit, quem annis ferme 14. gubernauit.

*Ioannes Tra-
iectensis e-
piscopus post
Iacobum.*

Anno quoque prænotato Iudæus quidam baptismum in Hannonia suscipiens, à Wilhelmo comite Hollandiæ Hannoniaque de sacro fonte leuatus. Qui transiens & cœuerans inter Christianos, deuotum se fingebat, malitia Iudaica repletus. Nam vice quadam transiens in ecclesia cuiusdam monasterij solus, imaginem B. Mariæ semper virginis pulcherrime depictam indignus contempxit.

*Iudæi bap-
tizati sceler
mesandum
contra B.
virginem.*

Qui veteri mox odio innatoque furore repletus pugionem extraxit, prorumpensq; in verba blasphemix contra sanctam Dei genitricem nitidam imaginis faciem conficiens, turpiter vulnerauit. Et ecce confestim sanguis ab imagine vulnerata copiosus erumpens circumfluere cœpit. Quod cernens infelix, de ecclesia latenter aufugit. Sanguis autem à fidelibus reseruatus, multis ægritudinibus medela fuit.

*Miraculum
B. virginis
magnum.*

Verum posteaquam tanti sceleris autor aliquandiu latuisset, nec sciri à quoquâ potuisset, beatissima Dei genitrix semperq; intacta virgo Maria, cuiusdam fabro ferrario in femnis apparens quasi vulneribus confossa, autorem ei sceleris ostendit, & eum ad duellum pro veritatis declaratione contra perfidum animauit. Venit ad iudicem faber, sceleris accusat Iudæum, vbi cum testimonia probationis obiecti criminis sufficientia non adessent, duelli conditio à Christiano petitur & conceditur. Inito certamine duelli, sanctissima Dei genitrix adiutus, vicit perfidum fidelis, impium iustus, Iudæum Christianus. Superatum se cernens blasphemus, veritatem aperuit, sceleris sui immanitatem, & quod animo nunquam fuerit Christianus publice confessus est. Quibus auditis præfectus comitis, laqueo illum suspendi fecit.

*Christianus
Iudæum su-
perauit.*

MCCCXXVII.

*Ludouicus
Rex Romæ
prefficitur.*

Anno Sigismundi abbatis 10. dominicæ natiuitatis 1; 27. Ludouicus rex Rom. cum multis principibus & magno exercitu pro corona imperij Romam profectus est, & à Romanis cum honore ingenti susceptus est. Papa tunc in Auinione morabatur, quo rex Ludouicus licet sæpius ab ipso inuitatus, ire tutum sibi non credebat. Vnde pontificem per literas tam suas quam Rom. & aliorum principum rogauit, quatenus aut ipse Romam venire, aut munus imperialis consecrationis alicui cardinalium committere, sicut Clemens papa 5. cum Henrico 7. fecerat, dignaretur, dicens sibi nec conueniens esse, nec de consuetudine Rom. imperij alibi quam Romæ benedicere & coronari. Sed papa vtrumque recusaui, mandans ei vt ad se in Auinionem veniret.

*Ludouicus
Roma coro-
natus.*

Vnde commotus Ludouicus, se à simplici quodam episcopo Romæ in ecclesia S. Petri Imperatorem fecit coronari, anno post electionem suam 12. Quo factò consilium suorum Romæ habuit, in quo Ioannem papam 22. propria auctoritate (ne dicam temeraria præsumptione) depositum, hæreticum, schismaticum, omnique pontifici honore priuatum,

tum, denunciari fecit: & Petrum Corbanensem ordinis Minorum, hominem quidem doctum, & ad res agendas idoneum, papam constituens, Nicolaum s. appellauit, a quo denuo coronam imperij cum maiori solennitate suscepit.

Creatus autem Petrus, non pontifex, sed antipapa, cardinales & episcopos homines sui ipsius consimiles creat, seque in omnibus gessit vt verus papa. Verum post reditum Imperatoris in Germaniam, Pisis antipapa relictus, a Bonifacio comite Pisano captus, Auinionem ad Ioannem pontificem perducitur, vbi in carcerem coniectus vitam cum morte permutauit, qui etsi errorem recognouit, liberari tamen non potuit.

Eodem anno obiit Gotfridus episcopus Herbipolensis, cui successit Wolframus de Grunbach in ordine episcoporum sextus, & quadragesimus, & praeuit annis sex, homo ad regendum aptissimus, qui ciues suos ad omnimodam subiectionem coegit.

Eodem quoque anno Mathias archiepiscopus Moguntinus synodum provinciales suffraganeorum, abbatum & praetorum suorum celebrauit, in qua constitutiones multas pro vtilitate ecclesiae edidit.

MCCCXVIII.

Anno Sigismundi abbatis ii. dominicae autem natiuitatis 1328. indictione ii. 4. Iduum Septembris, obiit Mathias archiepiscopus Moguntinus ordinis sancti Benedicti de Buseck natus, vir integerrima conuersationis & omni honore perpetuaque memoria dignus, & in maiori ecclesia Moguntina sepelitur. Quo mortuo, iterum clerus Baldeuinum archiepiscopum Treuerensem postulauit, qui cum ecclesiam suam Treuerensem, quam locupletem iam reddiderat, nolisset deserere, Ioannes papa 22. ecclesiam Mogunt. Henrico de Virnberg, sine consensu canonicorum dedit, eumque in archiepiscopum ordinatum, Moguntiam cum literis & mandatis Apostolicis destinauit. Canonici autem multa contra eum allegantes crimina, ad sedem Apostolicam appellarunt. Per tricennium itaque coram papa in Auinione litigantes, ne Moguntina ecclesia iterum pastore destituta, grauiam incurreret damna, papa ad instantiam eorum Baldeuino archiepiscopo praefato ipsam ecclesiam Moguntinam administratorio nomine vsque ad exitum litis commendauit.

Constitutus autem administrator oppida, castella, & munitiones totius diocesis in suam potestatem accepit, & omnia ab incurfione prauorum, fortiter cum magna industria & sapientia defensus. Magna his diebus inter clerum & ciues Mogunt. dissensio fuit, propter libertatem ecclesiasticam, illis iura & libertates suas defendentibus, istis autem ex aduerso omnia infringere & violare laborantibus.

Ad reprimendam igitur temeritatem Moguntinensium Baldeuinus administrator castrum Eltuel dictum, duobus a Moguntia miliaribus in descensu Rheni fluminis situm, a fundamentis de nouo construere coepit, ipsamque villam muro vndique circumcinxit. Interea Moguntinenses Baldeuini obsidionem metuentes, vt dicebant, reuera autem clero odio prouocati Moguntiam die quadam egrediuntur in manu valida & multitudine magna, ac monasteria ordinis nostri aedificijs & structuris insignia S. Albani martyris, S. Iacobi apostoli in monte Specioso, sanctiq; Victoris canonicorum secularium, vna cum ca-

stro in Wislenau pro magna parte destruxerunt, quemadmodum vestigia in monasterio S. Albani praecipue ostendunt, vsq; in praesentem diem.

Monasterium autem S. Iacobi, quia ciuitati proximum erat, cum insigni ecclesia funditus euerterunt. Pro qua temeritate postea ad cameram Imperatoris citati sunt, & in maxima pecuniarum summa ipsis monasterijs soluenda iudicialiter condemnati. Monasteria vero successu temporis reaedificata sunt, sed ad pristinum decorum non venerunt. Ab illo tempore vsq; ad captiuitatem ciuitatis, quae anno Wignandi abbatis huius coenobij tertio facta est. Deo iniuriam sanctorum vindicante, fortuna Moguntinensibus semper fuit aduersa, quousq; tandem libertate amissa, in perpetuam seruitutem sunt redacti.

Post annos autem tres, sententia pro Henrico de Virnberg lata fuit, qui confirmatus in Archiepiscopum, denuo ad Moguntiam mittitur, & Baldeuino administrationem in manus eius resignante coram duobus legatis Apostolicis, a clero & omni populo mandatis papae coactis pro archiepiscopo susceptus, cum solennitate Moguntiam & ecclesiam introducit.

Eodem anno feria quarta ante diem sancti Georgij martyris, obiit Emicho de Liningen, so. episcopus Spirensis, & in maiori ecclesia sua est sepultus, cui successit Bertholdus Burheck ordinis fratrum Theuthonicorum, praefuitque anno vno, translatus ad episcopatum Argentinensem, vt postea dicemus ordine suo.

Eodem quoque anno Euerhardus comes de Wirtenberg, de consensu Ioannis pa-

Ludouicus rex antipapam facit. Antipapa capitur & in carceratur. Gotfridus obiit.

Mathias obiit.

Contentio Cleri & Henrici archiepiscopi.

Baldeuinus administrator ecclesiae Mogunt.

Eltuel castrum constructum.

Monasteria S. Albani, Iacobi, & Victoris eueruntur.

Henricus archiepiscopus Moguntinus.

Emicho obiit.

IS
in diebus suis incho-
t.
ies praecepit festum
n Wormaciensem &

icus Imp. 4. Reinhard-
dem nominis per an-
ab hinc principes ret-
tento vsq; in hodie.

c. Mortuo Frederico
decanus maioris ec-
s, ad instantiam Wil-

tensem confirmatus
egerunt Ioannem de
optimum, qui motu
nonice electus. Illum
positus, in episcopum
tia, Reinhardi ducia
ii armata manu cum
electo, pontificatum

nonnia suscipiens, a
Qui transiens & co-
letus. Nam vice qua-
maria semper regis

eraxit, prorumpens
nis faciem conuersus
a copiosus erumpens
t. Sanguis autem i f-

ec sciri a quo qua-
fabro ferrario in fo-
it, & eum ad duellum
rem faber, sceleris ac-
cientia no adesset,
luelli, sanctissima De-
ristianus. Superatum
& quod animo mun-
ctus comitis, laquo

nicus rex Rom. cum
profectus est, & a Ro-
orabatur, quo reu Lu-
vnde pontificem per-
s aut ipse Romam ven-
ttere, sicut Clemens
is esse, nec de conse-
pa vtrumque recula-

ome in ecclesia S. Pe-
facto consilium suo-
(ne dicam temerari-
tificio honore priu-
tum,

*Collegit in
Stuckgardū
translatum
est.* Anno 22. collegium canonicorum de Bittelsbach, cum ecclesia in comitum Wirtenbergen-
sium erat, sepultura in Stuckardiam transfuit: cuius translationis hæc fuit occasio.

Cum prioribus annis sub Henrico 7. qui regnare cœpit anno Henrici secundi abba-
tis 8. (sicut diximus) nobiles & ciues imperij, præcepto regis bellum agerent per annos fere
10. contra præfatū comitem Euerhardum, & ex munitionibus eius octoginta, cepissent
ferme septuaginta destruxissentq; , quemadmodum anno præfati abbatis 10. breuiter cō-
signauimus: inter quas erat castellum Witelsbach, in quo ecclesia sita fuerat collegiata, in
qua comites (vt diximus) habuerant sepulturam, contigit quod dicturi sumus. Imperiales
capta munitione, Deum oblitī & propria salutis immemores, in cōtumeliam viuentium
comitum etiam mortuos sunt persecuti.

*Cruelitas
in mortuis
acta.*

Nam sarcophagis apertis & confractis, mortuorum ossa comitum extrahentes, in-
ter lapides & cineres dispergere non timuerunt. Hanc iniuriam & contumeliam quicquē
tibus in terra mortuis irrogatam, grauius ferens comes Euerhardus, ecclesiam cum sepul-
tura de Butelsbach, de consensu Apostolico transfuit. Qui comes eodem anno moritur
in die S. Bonifacij archiepiscopi & martyris, filium relinquens decennio superuiuentem.

MCCCXXIX.

*Cuno Wor-
matiensis
episcopus,
obit.*

Anno Sigismundi abbatis 12. Domini vero 1329. obiit Cuno de Schoneck episcopus
Wormatiensis: post cuius mortem, canonici maioris ecclesie Baldeuini archiepiscopi
Treuerensem vnanimiter in administratōre assumpserunt, contra Gerlacum Schenck de
Erpach, qui episcopatum ambiendo inuaserat, quem etiam postea obtinuit.

*Episcopus
Spirensis fit
Argentinen-
sis.*

Eodem quoque anno Bertholdus episcopus Spirensis, ad ecclesiam Argentinē-
sis episcopatus, autoritate papæ translatus est: & Baldeuinus præfatus archiepiscopus,
in administratōrem à capitulo Spirensis ecclesie assumitur, iam quatuor ecclesiarum re-
ctor.

MCCCXXX.

*Walramus
fit episcopus
Spirensis.*

Anno Sigismundi abbatis 13. qui fuit dominicæ natiuitatis 1330. Walramus ex co-
mitibus de Veldens, promotione archiepiscopi Treuerēsis Baldeuini, factus episcopus est
Spirensis, & præfuit annis sex, vir & bonus & misericors.

*Gerlacus fit
episcopus
Wormati-
ensis.*

Eodem anno Baldeuino archiepiscopo administratōre Wormatiensis ecclesie re-
signante, Gerlacus Schenck (de quo præcedenti anno diximus) episcopatum assumpsit,
& præfuit annis duobus, non electus, neque postulatus, sed violenter intrusus, auxilio & fa-
uore amicorum, & (vt dicebatur) non confirmatus ab aliquo.

*Henricus fit
Archiepi-
scopus Mo-
guntinus.*

Hoc ipso anno post longam cōcertationem in curia papali habitā, Henricus de Vir-
renburg, autoritate Ioannis papæ 22. Moguntia mittitur, & in archiepiscopū ordinatus à
clero & à populo mādato Apostolico suscipitur, duobus legatis præsentibus, & præfuit an-
nis fere 15. Baldeuino resignante administratōrem, iussu papæ & legatorum Apostolicæ
sedis. Iste archiepiscopus Henricus castrum Altauilla infra Moguntiam iuxta Rhenum à
Baldeuino administratore inceptum, perfecit.

MCCCXXXI.

*Carthusia
Treuerensis
construitur.
Pons Con-
fluentia.*

Anno Sigismundi abbatis 14. Domini vero 1331. Baldeuinus archiepiscopus Treue-
rensis capellam sancti Albani cum horto latissimo adiacente, precio comparauit à mona-
stero S. Matthie extra muros Treuerēses, & pro Carthusianis monachis cœnobium con-
struere cœpit: quod in octo annis perficiens, ac magnifice dotans, nouū consecrauit. Pon-
tem quoque circa Confluentiam lapideum super Mosellam, idem archiepiscopus de no-
uo multis expensis hoc tempore construxit.

*Ioannes rex
Bohemia.*

Eodem anno Ioannes ex comite Lucenburgenſi, Bohemiæ rex, Italiam cum ma-
gno exercitu ingressus, Brixiam, Bergomum, Lucam, Parmam, Regium & Mutinam in
suam potestatem accepit.

*Contentio
inter duces
Bauaria.*

Hoc ipso quoq; anno facta est magna dissensio inter Henricum Bauariæ ducem co-
gnomento Probum, ex vna parte, & Ottonē fratrem eius, ac Henricum iuniorem filium
Ottonis ex Bauariæ ducibus Vngariæ régis ex alia parte pro inferioris Bauariæ ducatu, Lu-
donicus Imperator pro Ottone & Henrico iuniore, vocatis in auxiliū Vngaris contra He-
ricum seniore parabat exercitū: quo cognito Ioannes Bohemiæ rex, foer Henrici senio-
ris, adiunctis sibi quibusdam alijs principibus, conuentum dissentientibus induxit ad Ra-
tisponam circa festum S. Bartholomæi Apostoli: quibus comparentibus concordia tali
modo inter eos reformata est. Henricus dux senior in diuisione obtinuit Lanshutā, Stru-
bingen, Scherdingen, & alia circumiacentia castella, munitiones & vicos. Ottoni vero
fratri, eius fors contulit Burghusen, Ottingen, Transtein, Halle, & cætera vsque ad Alpes
Salzbur-

*Diuisio in-
ferioris Ba-
uaria.*

Salzburgenſes. Porro Henricus iunior in diuifione accepit Dingelfingē, Landau, Wils-
hoffen, Deckendorf, Campurg, Kelhaim, & alia in circuitu poſita.

MCCCXXXII.

Anno Sigifmundi abbatis 15. dominicæ uero natiuitatis 1332. Henricus dux Bau-
ariæ ſenior, denuo cum fratre ſuo Ottone & Henrico iuniore pro ducatu contendere cœ-
pit: cui cum Ludouicus Imperator pacem indiceret, nec deſiſteret, collecto exercitu cum
perſona propria oppidum Strubingen obſidione vallans octo hebdomadibus fortiter
impugnauit, quouſq; poſtremo adueniens Ioannes Bohemiæ rex prænomi-
natus, pacem
inter eos reformauit.

*Strubingen
obſidione
uallatur.*

10 Eodem anno 15. calendas Ianuarij, obiit Gerlacus Schenck, epiſcopus Wormacien-
ſis, cui Salamannus ex Moguntia natus, ſuccedens præfuit annis 23. à Ioanne papa 22. cō-
firmatus, ſed ab eius ſucceſſore Benedicto 12. ordinatus. Quem cum Wormaciensēs ad-
mittere recuſarent, interdicto eccleſiaſtico per papam notati ſunt: pluresque ex canonicis
maxime ſancti Cyriaci in Nuhufen, Apoſtolicis mandatis inobedientes, & Salamanno re-
belles, excommunicati fuerunt, quos tandem ſatiſfactione præmiſſa ipſe autoritate Apo-
ſtolica reconciliauit.

*Salamannus
ſit epiſcopus
Wormaci-
enſis.*

MCCCXXXIII.

Anno Sigifmundi abbatis 16. qui fuit dominicæ natiuitatis 1333. obiit Wolframus
epiſcopus Herbipolenſis, pridie calendas Iulij: cui ſucceſſit Otto Wolfſkel, & præfuit an-
nis 15. promotus & ordinatus Leodij 21. die menſis Iulij, per Ioannem papam 22. contra
Hermannum de Lichtenberg, Ludouici Imperatoris cancellarium, in odium Imperatoris,
qui eum in epiſcopu ordinari cupiebat. Nam ſicuti prædiximus ſuo loco, Henrico Im-
peratore ſeptimo in Italia mortuo, Ludouicus comes Palatinus, Bauariæq; dux, frater Ru-
dolphi comitis Palatini Rheni, electione principū, deuictō Friderico Auriæ duce, in re-
gē Rom. ſublatus fuit, anno Domini 1314. qui mox in magnam diſcordiam cum Ioan-
ne papa 22. tali (vt ferebatur) occaſione prolapſus eſt.

*Otto ſit epi-
ſcopus Her-
bipolenſis.*

Habebat quendam cancellarium Vdalricum nomine de Auguſta Rhetorum ori-
undum, hominem temerarium & ſuperbum, cleri & religionis æmulum, eccleſiaſticę que
dignitatis & libertatis maximum oforem & aduerſarium, qui in literis ad papam nomine
Imperatoris, eo in ſcio, quedam indigna poſuit, ipſumq; papam inter alia Beſſiam de ma-
ri aſcendentem appellauit, multa que in eum opprobria ſcripſit: quibus nō immerito pon-
tifex ad indignationem prouocatus, Ludouicum regem excommunicauit. Hanc mali-
tiam ſuam iam morti proximus Cancellarius coram multis publice confeſſus eſt. Vnde
Ludouicus Romam profectus anno domini 1327. papæ reconciliari uolens, eum in Auinio-
ne moraretur (vt ſupra diximus) anno Sigifmundi abbatis 9. à quodam ſimplici epiſcopo
munus benedictionis accepit, & in diſſenſione papę Ioannis permaſit, aliū pro eo conſti-
tuens Antipapam. Ad hunc Ludouicum Imperatorem excommunicatum uenit in Baua-
riam Wilhelmus de Ockam ordinis Minorum, natione Anglicus, uir quidē doctus in Phi-
loſophia & literis ſacris, ſed temerarius nimium, excommunicatus à papa Ioanne 22. in
quem multa blaſphemando conſcripſit, quemadmodum in libro de Scriptoribus eccle-
ſiaſticis, plenius diximus.

*Cauſa diſ-
ſenſionis pa-
pæ & Imper-
atoris.*

40 Imperatoris, eo in ſcio, quedam indigna poſuit, ipſumq; papam inter alia Beſſiam de ma-
ri aſcendentem appellauit, multa que in eum opprobria ſcripſit: quibus nō immerito pon-
tifex ad indignationem prouocatus, Ludouicum regem excommunicauit. Hanc mali-
tiam ſuam iam morti proximus Cancellarius coram multis publice confeſſus eſt. Vnde
Ludouicus Romam profectus anno domini 1327. papæ reconciliari uolens, eum in Auinio-
ne moraretur (vt ſupra diximus) anno Sigifmundi abbatis 9. à quodam ſimplici epiſcopo
munus benedictionis accepit, & in diſſenſione papę Ioannis permaſit, aliū pro eo conſti-
tuens Antipapam. Ad hunc Ludouicum Imperatorem excommunicatum uenit in Baua-
riam Wilhelmus de Ockam ordinis Minorum, natione Anglicus, uir quidē doctus in Phi-
loſophia & literis ſacris, ſed temerarius nimium, excommunicatus à papa Ioanne 22. in
quem multa blaſphemando conſcripſit, quemadmodum in libro de Scriptoribus eccle-
ſiaſticis, plenius diximus.

*Wilhelmus
de Ockam
ordinis Mi-
norum.*

Eodem anno obiit Henricus iunior, dux Bauariæ, filius Ottonis regis Vngarorum,
anno ætatis ſuæ 21. ſine liberis. Maxima hoc anno uini copia creuit, ita vt uafa defue-
rint.

*Henricus
dux Baua-
riæ obiit.*

MCCCXXXIII.

Anno Sigifmundi abbatis 17. dominicæ autem natiuitatis 1334. obiit Henricus ar-
chiepiſcopus Colonienſis, cui Walramus filius Gerardi comitis Iuliacenſis, præpoſitus
Leodiēſis, & theſaurarius Colonienſis, in archiepiſcopatu ſuccedens præfuit annis 16. mē-
ſibus 6. diebus 19. uir in utroque iure doctiſſimus, ſtrenuus atq; pacificus: qui eccleſiam ſi-
bi commiſſam, ſatis ſtrenue, pacifice utlitterq; in utroq; ſtatu rexit. Iſte Walramus archie-
piſcopus inter multa ædificia quæ tempore ſui pontificatus in diuerſis locis erexit, etiam
monaſterium Carthuſienſium in Colonia de nouo conſtruxit, quod pro neceſſaria fra-
trum ſuſtentatione honeſte abundeq; dotauit.

*Walramus
ſit archiepi-
ſcopus Colo-
nenſis.*

Eodem anno pridie nonas Decembris, obiit in Auinione Ioannes papa 22. anno æ-
tatis ſuæ 90. inæſtimabilē auri copiam relinquens in theſauris. Cui in Pontificatu ſucceſ-
ſit Benedictus 12. Tholoſanus, ordinis Ciſterciēſis, ſacræ Theologiæ doctor, Iacobus de
Furno antea uocatus, & præſedit annis 7. menſibus 3. & dieb. 18. uir integerrimæ rectitudi-
nis, qui conſtitutionē ordini noſtro dedit pro ipſius reformatione, quam Benedictus inam

*Carthuſia
in Colonia
fundatur.*

*Benedictus
ſit papa, 12-
anno mor-
tus.*

appellant, cuius verum originale sub plumbo Treueris apud S. Mathiam habetur, & in plerisque alijs monasterijs similiter.

M C C C X X X V.

Ventus magnus. Anno Sigismundi abbatis 18, qui fuit dominicæ natiuitatis 1335, in die Apostolorum Simonis & Iudæ, maximus & nimium tempestuosus in partibus Rheni & Sueuiæ ventus efflauit, qui arbores & multa ædificia in diuersis locis euerit.

Otto dux obiit. Eodem anno, mortuus est Otto Bauariæ dux (de quo supra fecimus mentionem) filius Stephani ducis, & frater Henrici senioris, sine liberis, cuius ducatus ad fratrem iure deuoluitur.

M C C C X X X V I.

Anno sequente, qui fuit Sigismundi abbatis decimonono, obiit Willichin, siue Wilhelmus, abbas cœnobij mei Spanheim vndecimo, anno regiminis sui 28. 16. calendæ Aprilis.

Gerardus fit episcopus Spirensis. Eodem anno in die sancti Augustini episcopi obiit Walramus episcopus Spirensis, in ecclesia Prædicatorum ibidem coram summo altari sepultus: cui successit Gerardus de Ercenberg, in die S. Catharinæ electus, & præfuit annis 27. & mense vno, ac diebus 6. At vtro post Willichionem mei cœnobij Spanheimensis abbas 12. constitutus est Henricus, ex Creutzennach oriundus, qui præfuit annis duobus, & mense vno, diebusque sex, non satis vtiliter, vt tempus postulabat.

Henricus.

M C C C X X X V I I.

Fames & mortalitas, Eduardus rex Angliæ secundus. Anno Sigismundi abbatis 20, qui fuit dominicæ natiuitatis 1338, magna vbi que hominum ac pecorum mortalitas fuit, & frumentum caro vendebatur precio, ita vt pauperes magna premerentur inopia, pluresque fame & inedia perirent.

M C C C X X X V I I I.

Anno sequente, qui fuit Sigismundi abbatis 21, Eduardus secundus rex Angliæ venit ad Ludouicum Imperatorem apud Confluentiam, postulans ab eo contra Philippum regem Franciæ auxilium, cui Ludouicus accepta pecunia multa promisit iustitragia, sed promissa seruare non potuit, quia principes ad obediendum inuoluntarios habuit, & rex Angliæ spe sua frustratus, pecuniam sine fructu expositam amisit.

Bellum inter Leodienses & comitem Gelriæ. Eodem anno Reinhardus comes Gelriæ, qui postea in ducem sublimatus est, magnum producens exercitum contra Leodienses & Brabantinos bellum indixit, propterea quod anno præterito, ipse existente cum Imperatore, terram eius incendio & præda mirabiliter deuastauerant, secum habentes Adolphum episcopum Leodiensem, quem ciues dudum ignominiose expulerat. Ceciderunt in hoc bello plusquam nouem millia hominum ex vtraque parte: Victoria cessit Reinaldo comiti, ex qua non solum diues factus, sed famosus in omni terra, cunctisque gratas principibus.

M C C C X X X I X.

Eclipsis solis. Anno Sigismundi abbatis vigesimo secundo, qui fuit dominicæ natiuitatis 1339, in die sancti Kihiani martyris, circa meridiem, solis magna fuit defectio, horis ferme duabus.

Suitenses Beronæ. Eodem anno circa autumnum Suitenses in ciuitate Beronæ, plures ex ciuibus defensione suborta crudeliter occiderunt.

Comes Gelvia in ducem creatur. Eodem quoque anno Ludouicus Imperator conuentum principum solennem apud Franckofordiam celebravit, vbi inter alia Reinaldum comitem Gelriæ in ducem sublimavit, adijciens ducatus eius comitatum Zutphaniam, propter singularem prudentiam eius, & res ab eo magnifice gestas. Fuerat enim in ordine comitum Gelrensiū ab origine vndecimus, vir prudens, audax, bellicosus, fortunatus, & per omnia magnificus, qui multa strenue pace belloque patrauit.

Wilhelmus comes Iuliacensis fit Marchio Iuliacensis. Eodem etiam tempore Wilhelmus comes Iuliacensis, per Ludouicum Imperatorem de cōsensu principum in marchionem creatus est, vir tali dignus honore, quippe qui & ipse multa strenue gessit, consilio simul & operatione.

Bellum inter reges Franciæ & Angliæ. Hoc anno bellum atrox fuit inter Philippum Franciæ regem & Angliæ regem Eduardum, propter comitatum Normandiæ, quem vterque ad se iure pertinere contendebat. Conductis enim rex Angliæ magno stipendio copijs, Franciam manu valida ingreditur, præda & incendio cuncta, licet parum sibi profecerit, deuastans, quia Normandiam non obtinuit.

Comitum Palatinorum descriptio. Eodem quoque anno feria sexta ante festum S. Oualdi regis & martyris, Ludouicus Imperator post mortem fratris sui Rudolphi comitis Palatini Rheni, quem in Angliam fugauit

fugauerat) sicut diximus) anno Henrici abbatis 14. conuocatis filiis eius Rudolpho Adolpho & Ruperto, paternam inter eos hereditatem diuisit, imo potius ablata restituit, dicens, *Pater in me peccauit, non filij: equum igitur non est, alieni eos scelere panam subire.* Rudolphus primogenitus, Rudolphi fratris Ludouici Imperatoris comitis que Palatini Rheni ac Bauariæ ducis, vir non multa sapientia, uxorem habuit regis Vngariæ sororem, ex qua genuit filiam vnica Margaretham nomine: quam Carolus Bohemiæ rex postea Imperator duxit in uxorem, de qua suscepit Wenceslaum post patrem regem Rom. Ioannem regem Bohemiæ, Sigismundum regem Vngariæ, postea Imperatorem Rom. Helenam, qua nupsit regi Angliæ, & Margaretham uxorem marchionis antiquæ Marchiæ. Adolphus secundogenitus Rudolphi senioris Palatini, à quo successio comitum Palatinorum Rheni continuatur, uxorem duxit filiam comitis de Oertingen, qua peperit ei Rupertum, seu (vt plerique volunt) Adolphum patrem Ruperti postea regis Romanorum, ex Beatrice filia regis Sicilia, de qua latius suo loco dicemus, cum illò venerimus.

Rudolphus comes Palatinus Rheni.

Adolphus comes Palatinus Rheni.

Rupertus comes Palatinus.

Vniuersitas Heidelbergensis originis.

Rupertus autem tertio genitus Rudolphi senioris comitis Palatini Rheni, sine liberis obiit, quanquam duas uxores duxerit: quarum prima fuit Mechthildis ducissa Brabantia, secunda Beatrix filia ducis Montensis.

Iste Rupertus gymnasium vniuersale Heidelbergense primus fundauit, quod Benedictus papa 12. confirmauit. Similiter postea Urbanus papa 6. cuius primus director & moderator fuit Marsilius de Ingen, sacre Theologiæ doctor, Parisiensis canonicus, & Theaurarius ecclesiæ S. Andrea in Colonia, quemadmodum in libro de Scripturis ecclesiasticis, nos dudum dixisse meminimus. Ecclesiam quoque in noua ciuitate Spirensis diocesis collegiatam, pulchro tabulatu lapideo ex fundamento crexit, fundauit, construxit, & dotauit, in qua & sepultus postea fuit.

MCCCXL.

Anno Sigismundi abbatis vigesimotertio, Domini vero 1340. per totam Alemanniam maxima pestilentia fuit, & multa millia hominum prostrauit. Magna quoque fames subsecuta est, & multos egenos & pauperes faciens miserime afflixit, fuitque & viuere miserrima & mori nimius horror.

Pestilentia fuit.

Eodem anno, circa natiuitatem Lætare in quadragesima, cometa apparuit.

Eodem quoque anno, circa natiuitatem S. Ioannis Baptistæ, Eduardus rex Angliæ denuo cum valido exercitu intrauit Franciam, & multis ex Francigenis occisis multisque captis gloriosè triumphauit, prædam Angliam inferens non modicam.

Rex Angliæ secundo in Franciam mouit exercitum.

Hoc ipso anno, 6. calendis Maij, obiit Henricus ex Creutzennach, monasterij mei Spanheimensis abbas in ordine 12. cui Willichin secundus ex Spanheim succedens, præfuit anno duntaxat vno, mensibus tribus, & quatuor diebus.

Willichin abbas.

Eodẽ quoque anno 12. die mensis Februarij, obiit Rupertus comes Palatinus Rheni & Bauariæ dux, filius Rudolphi fratris Ludouici Imperatoris (de quo supra diximus) in choro ecclesiæ nouæ ciuitatis, quam ipse à fundamentis crexit, sepultus.

MCCCXLI.

Anno Sigismundi abbatis 24. Domini vero 1341. comes quidam in Isenburg, in nũdinis S. Remigij Colonia in sociali hastiludio Stephanum militem de Oersbeck præter suam voluntatem publice interfecit, qui fracta ceruice subito exspirauit, manes nihilominus equo insidens ac si uiveret, quo vsque famulorum manibus depositus inueniretur mortuus.

Miles in hastiludio interfecit.

MCCCXLII.

Anno Sigismundi abbatis 25. qui fuit dominicæ natiuitatis 1342. obiit Benedictus papa 12. cui Clemens sextus succedens præfuit annis 11. vir pietate & clementia plenus, patria Lemouicensis, professione monachus ordinis sancti Benedicti. Eodem anno 8. idus Augusti obiit Willichin secundus, abbas monasterij mei Spanheimensis 13. cui successit Wilhelmus ex Bickelnheim, ex prosapia S. Hildegardis oriundus, & præfuit annis 9. vir per omnia bonus & magnificus.

Clemens papa 6. electus.

Wilhelmus abbas Spanheimensis.

Hoc ipso quoque anno Ioannes dux Brabantia & Engelbertus episcopus Leodiensis, magnum producentes exercitum contra Leodienses, multos ex eis occiderunt, ceperuntque, cæteris ad fugam conuersis, quousque tandem conditiones pacis admiserunt.

Eodem anno 8. calendis Iulij, obiit Sigismundus huius cœnobij Hirsaugiensis abbas 31. anno regiminis sui vigesimo quinto, vir optimus, omnique honore profecundus, qui in vtroque statu satis vtiliter præfuit, multa que bona fecit.

Sigismundus abbas hic moritur.